

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 16.12.2010
COM(2010) 775 окончателен

2010/0373 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за определяне на техническите изисквания за преводите и директните дебити в евро, както и за изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009

(текст от значение за ЕИП)

SEC(2010) 1583 окончателен

SEC(2010) 1584 окончателен

SEC(2010) 1585 окончателен

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Обосновка и цели на предложението

Настоящото предложение се вписва в контекста на създаването на вътрешен пазар на разплащателните услуги в евро (т.нар. единна зона за плащания в евро – ЕЗПЕ) с ефективна конкуренция и без разлика в режима, регулиращ трансграничните и националните плащания, в резултат на което значително биха се намалили разходите и нараснали ползите за европейската икономика в глобален аспект. Чрез ЕЗПЕ на европейските граждани и бизнеса ще бъдат осигурени надеждни и удобни за ползване разплащателни услуги на конкурентни цени, както и платформа за внедряване на нововъведенията във връзка с плащанията.

Въпреки значителната подкрепа от страна на Европейската комисия и Европейската централна банка, първоначално ЕЗПЕ беше замислена като проект, който да отговаря на пазарните нужди. Схеми на европейско равнище за преводи и директни дебити бяха разработени и въведени от Европейския съвет по плащанията – орган с координационни функции и функции за взимане на решения, създаден от европейския банков сектор с оглед постигането на ЕЗПЕ. Предвид обаче настоящия бавен ритъм на преминаване към ЕЗПЕ, заинтересованите страни от всички категории все повече признават, че за успешното завършване на проекта е необходимо да бъде определен правнообвързващ краен срок.

Напълно интегриран пазар на плащанията ще бъде постигнат едва когато националните инструменти, които ги обслужват, бъдат изцяло заменени с инструменти на европейско равнище. За тази цел с настоящия регламент се определят крайните срокове за преминаване към ЕЗПЕ на системите за преводи и директни дебити.

Общ контекст

На 28 януари 2008 г. беше пусната в действие схемата на ЕЗПЕ за преводи. Почти две години по-късно, на 2 ноември 2009 г., бе лансирана и схемата на ЕЗПЕ за директни дебити, с което се отбеляза вторият ключов етап към постигането на ЕЗПЕ посредством схеми на европейско равнище.

За икономическите операции и безпроблемното функциониране на вътрешния пазар, надеждността и ефикасността на плащанията са ключови фактори. От 2002 г. насам общата парична единица в лицето на еврото улесни паричните плащания между държавите-членки. Въпреки това, редица причини съществено забавят замяната на националните плащания с инструменти на европейско равнище за обслужване на плащанията по електронен път. Преобладаващата пазарна несигурност, трудните, общо погледнато, икономически условия, сравнително неизгодните условия за започващите дейност, използваща информационните мрежи, усещането за правна несигурност по отношение на подходящ дългосрочен бизнес модел за напълно съблюдаващите правилата на ЕС в областта на конкуренцията директни дебити в рамките на ЕЗПЕ, както и двойните разходи, които се получават при използването и на ЕЗПЕ, и на националните системи за обслужване на плащанията, подтикнаха редица пазарни участници, особено от областта на предлагането, да призоват за нормотворчество на

европейско равнище с определяне на краен срок за преминаване към ЕЗПЕ. В две свои резолюции Европейският парламент¹ също подчерта необходимостта и предимствата от такъв краен срок; в същата насока съветът по икономическите и финансовите въпроси ЕКОФИН прикани в заключенията си² Комисията да извърши в тясно сътрудничество с ЕЦБ задълбочена оценка. По силата на член 127 от Договора за функционирането на Европейския съюз ЕЦБ (ЕСЦБ) има за основна задача да насърчава нормалното функциониране на платежните системи. В тази връзка ЕЦБ изигра съществена роля, като предостави на пазара насоки относно разработването на ЕЗПЕ.

Две години след въвеждането на системата за преводи на ЕЗПЕ, броят обработени преводи чрез механизмите за уреждане и плащане в еврозоната все още не е достигнал 10 %-ния праг. Линеината екстраполация на равнището на настоящия темп (9,3 % към август 2010 г.) на преминаване към преводите на ЕЗПЕ посочва, че за завършването на ЕЗПЕ ще са необходими около 30 години. Дори при по-оптимистичен сценарий изглежда твърде малко вероятно преминаването към ЕЗПЕ да приключи за по-малко от 15—20 години без допълнителна законодателна намеса. Тази инерция значително забавя преминаването към ЕЗПЕ, което би могло неимоверно да ограничи потенциалните преки и косвени ползи от ЕЗПЕ за глобалната европейска икономика³. Въпреки че за преминаването към ЕЗПЕ ще е нужно ползвателите, включително гражданите и малките и средни предприятия, да възприемат стандартизиран европейски формат на банковата си сметка, съдържащ международен номер на банкова сметка (IBAN) и банков идентификационен код (BIC), този процес ще бъде улеснен от банковия сектор посредством специфични информационни действия, посочването на IBAN и BIC в извлеченията и на разплащателните карти, както и чрез механизми за автоматично превръщане на една парична единица в друга.

Съществуващи разпоредби в областта на предложението

С настоящата инициатива се допълва действащата правна рамка на разплащателните услуги в ЕС.

На 1 ноември 2009 г. с Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година относно презграничните плащания в рамките на Общността бе отменен Регламент (ЕО) № 2560/2001⁴. С първия таксите за презгранични плащания в евро до 50 000 EUR бяха изравнени с таксите за национални плащания, като освен това европейският сектор на плащанията беше насърчен да разработи обслужваща инфраструктура на европейско равнище с оглед създаването на ЕЗПЕ.

С Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно платежните услуги във вътрешния пазар (т.нар. Директива относно разплащателните услуги)⁵ се цели създаването, от една страна, на еднообразни условия

¹ Вж. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2010-0057+0+DOC+XML+V0//BG>

² http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/BG/ecofin/112334.pdf

³ При условие, че преминаването към инструментите на ЕЗПЕ бъде широкообхватно и бързо, за период от шест години потенциалните преки и косвени ползи от ЕЗПЕ биха надхвърлили 300 млрд. EUR. Вж. SEPA: potential benefits at stake, CapGemini, 2007 http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/sepa/sepa-capgemini_study-final_report_en.pdf

⁴ ОВ L 266, 9.10.2009 г., стр. 11.

⁵ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:319:0001:01:BG:HTML>

и права за предлаганите на пазара разплащателни услуги в полза на всички потребители и дружества на Европейския съюз, а от друга – на хармонизирана правна основа за ЕЗПЕ.

Съгласуваност с други политики и цели на Съюза

Целите на настоящото предложение са съвместими с политиките на Съюза и преследваните от него цели. На първо място, те ще подобрят функционирането на вътрешния пазар на разплащателни услуги. В допълнение, тези цели подкрепят и други политики на ЕС, в частност по отношение на потребителите (чрез предоставянето на надеждни разплащателни механизми на европейско равнище), както и в областта на конкуренцията (чрез засилването ѝ посредством определянето на равни задължения, права и възможности за всички пазарни участници и улесняване на трансграничното предоставяне на разплащателни услуги). В оценката на въздействие, придружаваща настоящото предложение, се прави извода, че единствено бързо и широкообхватно преминаване към европейски схеми за преводи и директни дебити би реализирало напълно ползата от интегриран пазар на плащанията. Пазарните сили и саморегулирането се оказаха недостатъчни за подтикване към съгласувано преминаване към ЕЗПЕ. Освен това, европейските схеми, улеснявайки икономическите операции в рамките на Съюза, допринасят и за постигането на общите цели на стратегията 2020 на ЕС⁶.

2. КОНСУЛТАЦИЯ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Допитване до заинтересованите страни

Методи на допитване, основни целеви сектори и общ профил на участниците в допитването

Между юни и август 2009 г. Генерална дирекция „Вътрешен пазар и услуги“ се допита до заинтересованите страни относно начините и сроковете за преминаване от националните механизми за преводи и директни дебити към новите инструменти на ЕЗПЕ за обслужване на плащанията. Тя публикува резултатите от допитването през септември 2009 г. На уебсайта на генералната дирекция е публикувано негово резюме⁷.

Чрез Европейската група за допитвания до бизнеса бяха проведени годишно няколко допитвания относно ЕЗПЕ. Последното допитване се проведе през втората половина на 2009 г. На него отговориха над 400 предприятия. От тях 85 % бяха МСП, а 15 % – големи предприятия. В допитването през 2009 г. се съдържаха въпроси относно прекратяването на националните механизми за обслужване на плащанията и определянето на краен срок за преминаване към ЕЗПЕ.

Освен това от известно време се провеждат дискусии с банковия сектор по бизнес модела на директните дебити в рамките на ЕЗПЕ. При тези дискусии вниманието се

⁶ Във връзка със Стратегия 2020 на ЕС, настоящото предложение бе определено като една от ключовите инициативи на приетата през май 2010 г. от Комисията Програма в областта на цифровите технологии <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0245:FIN:BG:PDF>.

⁷ http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/sepa/feedback_migration-2009_09_29_en.pdf

насочи към въпроса с многостранните транзакционни такси⁸, в резултат на което в Регламент (ЕО) № 924/2009 се приеха допълнителни разпоредби за тях. Все пак становища продължиха да се разменят, тъй като секторът не беше определил дългосрочния бизнес модел за директните дебити в рамките на ЕЗПЕ. С оглед предоставянето на насоки на банките, през март 2009 г. Комисията и ЕЦБ излязоха с общо становище, последвано през ноември 2009 г. от работен документ на Комисията⁹. Общественото допитване по него приключи през декември 2009 г. Освен това, между декември 2009 г. и януари 2010 г. службите на Комисията разпратиха въпросник до избрани банки. Акцент в него бяха двойните разходи, понасяни от отделните доставчици на разплащателни услуги във връзка с едновременното функциониране на системите и процесите (платформи за обслужване на плащанията) за обслужване както за националните плащания, така и за новите трансгранични плащания в рамките на ЕЗПЕ. За тази цел бяха избрани деветнадесет от най-големите банкови групи в девет държави-членки в микс от търговски, спестовни и кооперативни банки. Сходно проучване бе изпратено до обслужващите плащанията дружества и ползвателите на разплащателни услуги (главно дружества), но полученият процент отговори не бе достатъчен за аналитична обработка.

Обсъжданията и размяната на мнения се проведеха между 2008 г. и 2010 г. с държавите-членки, финансовите институции, организациите на потребителите и другите социално-икономически партньори, главно посредством съществуващите консултациялни комитети по въпросите на малките по размер плащания: Експертната пазарна група по системите за обслужване на плащанията, Комитетът по плащанията, както и Европейският форум на националните координационни комитети по ЕЗПЕ.

Обсъжданията, отговорите и писмените бележки на заинтересованите страни послужиха за основа на анализа, представен в два документа на Комисията: оценката на въздействие, придружаваща настоящото предложение, и работен документ, публикуван на уебсайта на Комисията за забележки от страна на обществеността между 7 и 23 юни 2010 г. В документа се съдържат много въпроси, които следва да бъдат разгледани при определянето на задължителен краен срок както за преводите, така и за директните дебити.

Обобщение на отговорите и на начина, по който са взети предвид

Заинтересованите страни предоставиха широка подкрепа на инициативата за определяне на правнообвързващ краен срок за преминаването към ЕЗПЕ. Те смятат, че единствено нормотворчество на европейско равнище ще предостави стимула за широкото използване на европейските системи за преводи и директни дебити. Беше изтъкнато също така, че инструментите на ЕЗПЕ следва не само да допълнят, а изцяло да заменят действащите национални инструменти.

Повечето заинтересовани страни предпочетоха подхода на определяне на два крайни срока за въвеждането на услугите на преводи и директни дебити, макар че някои се обявиха в подкрепа на общ краен срок за двата вида разплащателни услуги. Освен това,

⁸ Многостранната транзакционна такса е сумата, която доставчикът на разплащателна услуга (ДРУ) на бенефициера плаща на ДРУ на платеца като възнаграждение за всеки директен дебит.

⁹ За повече информация и пълния текст на тези документи вж. http://ec.europa.eu/competition/sectors/financial_services/banking.html.

доставчиците на тези услуги, както и някои ползватели, горещо препоръчаха по-дълъг преходен период, особено за директните дебити.

В частност в светлината на получените на допитването отговори, както и на други възражения от страна на банковия сектор, на 17 декември Комисията проведе заключително публично разискване по два важни въпроса: дали, вместо да се следва основан на задължителни технически изисквания подход, с регламента да не се направят обвързващи разработените от банковия сектор схеми за извършване на плащания, както и дали с оглед на яснотата е целесъобразно да бъдат включени конкретни разпоредби във връзка с подходящия дългосрочен бизнес модел за директните дебити.

В резултат на интензивните консултации се стигна до решението, че най-подходящият начин за определяне на инструментите за обслужване на плащанията на европейско равнище ще бъде изготвянето на общи стандарти и общи технически изисквания. Тези технически изисквания следва да бъдат прилагани към всички етапи, през които преминава дадена разплащателна операция – от един ползвател на разплащателна услуга до друг, като веригата се осигурява от техните съответни доставчици на разплащателни услуги. Това осигурява достъп на ползващите услугите до всички предимства, които ЕЗПЕ предоставя. От своя страна доставчиците поискаха внедрените от европейския банков сектор схеми на ЕЗПЕ да бъдат използвани.

Значителен брой от заинтересованите страни приветстваха предложението на държавите-членки за временна дерогация за специфичните продукти за национални плащания, предлагани при определени условия (например единствено при национални операции, при наличие на пазарен дял под определен праг и т.н.), след което действието на всички национални продукти да бъде прекратено. Други посочиха, че за предпочитане е постоянна дерогация, така че да могат да продължат да ползват такива специфични продукти. Отговорите на допитването също така недвусмислено потвърдиха належащата необходимост от изясняване на дългосрочния бизнес модел на директните дебити, съблюдаващ правилата на ЕС в областта на конкуренцията.

Събиране и използване на експертни становища

През януари 2008 г. Cap Gemini Consulting публикува цялостно проучване за разходите във връзка с преминаването към ЕЗПЕ и ползата от нея, заедно с резултатите от него.

Освен това през август 2008 г. Комисията публикува проучване, поръчано от Van Dijk Consultants, с оглед изготвянето на мониторинг на въздействието от ЕЗПЕ върху потребителите.

Оценка на въздействието

Комисията направи оценка на въздействието, описана в работната програма. Оценката беше изготвена в тясно сътрудничество с ЕЦБ.

В оценката на въздействието се обсъжда въпросът за бавното преминаване към схемите за преводи и директни дебити на ЕЗПЕ, водещо до съжителство на националните инструменти и тези на ЕЗПЕ. В нея се посочва първопричината за недостатъчния напредък, а именно несигурността по отношение на завършването на ЕЗПЕ и свързаните с това фактори като липсата на стимули за разработването на продукти в рамките на ЕЗПЕ, които напълно да удовлетворяват потребителските нужди, нежелание

за инвестиране поради неизгодните условия за започващите дейност, използваща информационните мрежи, както и фрагментарно търсене, което е недостатъчно запознато с ЕЗПЕ. Посочен е и ефектът от бавния процес на преминаване към ЕЗПЕ. На микроравнище е необходимо пазарните участници и от страна на търсенето, и от страна на предлагането, да поддържат множество платформи за обслужване на плащанията, което води до удвояване на оперативните разходи за поддържане на тези системи, както и до отрицателна възвръщаемост от инвестициите в ЕЗПЕ. На макроравнище фрагментираността на националните пазари възпрепятства възможността за постигане на икономия от мащаба, ограничава конкуренцията и иновациите.

В оценката на въздействието се разглеждат три варианта: отсъствие на намеса; допълнителни стимули за преминаване към ЕЗПЕ без определяне на краен срок; въздействие от определянето на краен срок за преминаване към ЕЗПЕ. Най-добрият вариант за европейския пазар на плащания, европейската икономика и заинтересованите страни според оценката е определянето на краен срок за преминаване към ЕЗПЕ посредством регламент.

По-нататък в нея се разглеждат и най-добрите начини за техническото въвеждане на крайния срок, като са изложени няколко подварианта за въвеждането му в няколко области:

Основа за приемане на европейските механизми за преводи и директни дебити. Препоръчваният вариант е определянето на краен срок въз основа на общи технически изисквания, т.е. такива, които следва да бъдат удовлетворени от европейските механизми за преводи и директни дебити. В техническите изисквания ще се съдържат съществуващите международни и европейски стандарти.

Операции. Препоръчва се подход, при който обвързаните с краен срок технически изисквания биха се прилагали по цялата верига на дадена операция, т.е. при допълване на връзката между доставчици на разплащателна услуга с връзката ползвател-доставчик и доставчик-ползвател. Очакваните по-ниски оперативни разходи на доставчиците на разплащателни услуги в размер на 84 млрд. EUR са обвързани с интегрирането на целия пазар на плащания, а не само на междубанковото пространство.

Спецификация на продукта. Препоръчва се въвеждането на краен срок и за определени специализирани продукти, като преводите и директните дебити, представляващи плащания с малка стойност и предлагащи специфични допълнителни функции. От друга страна, с оглед необходимостта от приспособяване на схемите за преводи и за директни дебити на ЕЗПЕ, ще бъде предвиден преходен период между 3 и 5 години.

Географски обхват. Препоръчва се вариантът на въвеждане на общ краен срок за еврозоната и по-късен общ краен срок за останалите държави-членки. Плащанията в евро в държавите-членки извън еврозоната се оценява на едва 2 % от общите плащания в евро, поради което бързото и цялостно преминаване към ЕЗПЕ на тези държави-членки не е жизненоважно за успеха ѝ.

Краен срок за преминаване към ЕЗПЕ. Препоръчва се подвариант на въвеждане на отделни крайни срокове: максимум една година след влизането в сила на регламента – за схемите за преводи и две години – за схемите за директни дебити. Като се отчете необходимостта за приемането на предложението на Комисията време, заинтересованите

страни практически ще разполагат с около 30 месеца, за да подготвят преминаването към ЕЗПЕ на схемите за преводи, и с 42 месеца – на схемите за директни дебити.

Яснота по отношение на дългосрочния бизнес модел за паневропейските директни дебити. Препоръчва се да се забрани в общия случай прилагането при всеки директен дебит на многостранна транзакционна такса между доставчиците на разплащателни услуги (и мерки с равностоен ефект или предмет), като такава все пак се разреши при известни условия за директните дебити, които не могат да бъдат правилно извършени или са обект на възстановяване от доставчиците на разплащателни услуги.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Обобщение на предлаганите мерки

Предложението за определяне на техническите изисквания за преводите и директните дебити има за цел:

- да определи отделни крайни срокове за преминаване към ЕЗПЕ на схемите за преводи и на схемите за директни дебити, като въведе набор от общи стандарти и общи технически изисквания.
- да осигури достъпност за доставчиците на разплащателни услуги на операциите по преводи според принципите на задължението за достъпност на операциите по директен дебит по силата на член 8, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 924/2009 и оперативната съвместимост на системите за плащания.

Правно основание

Член 114, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Принцип на субсидиарност

Принципът на субсидиарност се прилага доколкото предложението не е от изключителните правомощия на Съюза.

Целите на предложението не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите-членки поради следната причина (следните причини):

Понастоящем национални планове за преминаване към ЕЗПЕ са налице почти във всички държави-членки. Въпреки че всички планове подкрепят преминаването към ЕЗПЕ, само в някои от тях се предвижда систематичното и пълно заместване на националните механизми за плащания в определен срок. Освен това целевите срокове, определени от заинтересованите страни на национално равнище, варират сред държавите-членки. Докато няма общ целеви краен срок на европейско равнище, липсата на координация сред държавите-членки и заинтересованите страни в най-добрия случай ще затруднява преминаването към ЕЗПЕ, а в най-лошия – ще доведе процеса до задънена улица. Целевите срокове са и често обвързани с други условия. Тези планове, които не са координирани на наднационално равнище, следователно не представляват достатъчен импулс за бързо и широкообхватно преминаване към ЕЗПЕ.

Целите на предложението ще бъдат постигнати по-добре с действия на европейско равнище поради изложената(ите) по-долу причина(и):

Естеството на интегрирания европейски пазар на плащания изисква подход на европейско равнище, тъй като стандартите, правилата и процедурите във връзка с него трябва да бъдат синхронизирани между всички държави-членки. Този подход е в подкрепа на член 3 от Договора за Европейския съюз, в който се предвижда установяването на вътрешен пазар с икономически и паричен съюз, чиято парична единица е еврото. Единствено координиращ доставчиците и ползвателите европейски подход може да реализира напълно ползите от обща мрежа. Другият път би бил система от многостранни или двустранни споразумения, чиято сложност и разходи биха имали възпиращ ефект в сравнение с нормотворчеството на европейско равнище. Следователно действие на европейско равнище би било в съответствие с принципа на субсидиарност.

Поради това предложението е в съответствие с принципа на субсидиарност.

Принцип на пропорционалност

Предложението е съобразено с принципа за пропорционалност поради следното:

Настоящото предложение се ограничава стриктно до необходимото за постигане на поставените в него цели.

Всички предлагани правила бяха подложени на тест за пропорционалност и на интензивни консултации, за да се осигури съответстващо и пропорционално регулиране.

С предложението се цели да се минимизира въздействието от промените за всички заинтересовани страни. Посочените в приложението към настоящото предложение за регламент технически изисквания са разработени така, че да позволяват прилагането на действащите европейски схеми, без да ограничават гъвкавостта и иновациите.

Освен това предложението позволява на държавите-членки да посочат компетентни органи, така че, при желание и с оглед намаляване на разходите, те биха могли да използват свои налични административни структури.

Избор на инструменти

Предлагани инструменти: регламент.

Други средства не биха били подходящи поради следната причина:

Определянето на краен срок за преминаване към ЕЗПЕ на схемите за преводи и директни дебити изисква стандартизиране на техническо равнище и възможно най-висока степен на хармонизация. Поради тази причина се предпочита регламент, а не директива. Освен това, поради мрежовия характер на сектора на плащанията, повечето ползи от ЕЗПЕ ще бъдат факт едва когато процесът на преминаване от национални към европейски инструменти за обслужване на плащанията бъде завършен във всички държави-членки. С директива, която позволява потенциално различаващи се приложения на национално равнище, се рискува настоящата пазарна фрагментираност да се запази. Също така, необходимото за транспонирането ѝ време би забавило

процеса на преминаване. За определянето на краен срок за преминаване към ЕЗПЕ се препоръчва следователно регламентът като правен инструмент.

4. ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Извън обичайните административни разходи, свързани с гарантиране на спазването на европейското законодателство, въздействие върху бюджета няма, тъй като не се създават нови комитети и не се поемат финансови задължения. Комисията, от своя страна, също е значителен ползвател на разплащателни услуги и като такъв би следвало, наред с останалите, да се възползва от породеното от ЕЗПЕ засилване на конкуренцията.

5. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

Опростяване

С предложението се цели опростяване на законодателството, тъй като член 3 консолидира в една разпоредба разпоредбите за достъпността на директните дебити, както са определени в Регламент (ЕО) № 924/2009, и сходна разпоредба за преводите. Опростеното обработване на плащанията ще има положително въздействие за заинтересованите страни – публичната администрация, бизнеса и физическите лица.

Настоящият регламент ще допринесе за опростяването на разплащателните процеси, тъй като ще намали национално обусловената фрагментираност и ще засили конкуренцията на европейския пазар на плащания.

Ползата от ЕЗПЕ за публичната администрация например, която е съществен ползвател на разплащателни инструменти, би трябвало да бъде от опростяването на разплащателните процеси и по-ефикасното обработване на плащанията поради автоматизирането им. Организирането на публични търгове за разплащателни услуги на европейско равнище също би следвало да се улесни, тъй като броят на потенциалните доставчици би следвало да нарасне, съпоставянето на офертите им – да се подобри, а ниската ефикасност, породена от националните схеми за извършване на плащания, – да изчезне. Съчетаването на фактурирането по електронен път и ЕЗПЕ в качеството ѝ на единна платформа за обслужване на плащанията би следвало допълнително да улесни автоматичното засичане на фактурите и плащанията.

Аналогично, стандартизираните трансгранични плащания биха били от полза и за потребителите, чиято мобилност в професионален и личен план непрекъснато нараства, тъй като би се премахнала необходимостта от поддържане на няколко разплащателни сметки в различни държави.

За доставчиците на разплащателни услуги и обслужващите плащанията дружества икономията от мащаба и общите стандарти на ЕЗПЕ биха увеличили ефикасността на плащанията в рамките на ЕС.

Отмяна на съществуващо законодателство

Приемането на предложението води до отмяна на член 8 от Регламент (ЕО) № 924/2009 по отношение на достъпността на операциите по директен дебит. С оглед постигането

на прозрачност и опростяване, същината на посочения член е консолидирана в член 3 от настоящото предложение.

Преглед/преразглеждане/клауза за изтичане на срока на действие

Предложението съдържа клауза за преизглеждане.

Европейско икономическо пространство

Предложеният акт засяга въпрос, свързан с ЕИП, и поради това действието му следва да обхване и Европейското икономическо пространство.

Подробно обяснение на предложението

С обобщеното представяне по-долу на същината на предложението за регламент се цели да се улесни процесът на взимане на решение.

Член 1 (Предмет и обхват) постановява, че регламентът обхваща извършването на всички операции по превод и директен дебит в евро в рамките на ЕС. Той не се прилага за някои видове разплащателни операции като операциите с разплащателни карти, наличните парични преводи и разплащателните операции посредством телекомуникационно, цифрово или компютърно устройство, при които не се извършва превод или директен дебит. За да насърчи конкуренцията и ефикасността, регламентът не трябва да изключва от пазара „нетрадиционните“ схеми за извършване на плащания, особено когато са основани на правила на комбинирани системи, съдържащи елемент на превод или директен дебит. Следователно, разпоредбите на настоящия регламент се отнасят само за преводите и директните дебити, които стоят в основата на дадена операция.

Член 2 (Определения) съгласува във възможно най-голяма степен определенията с използваните в Директива 2007/64/ЕО. Предвид обаче ограничения обхват на регламента в сравнение с Директивата относно разплащателните услуги, някои от определенията бяха видоизменени с оглед на конкретните нужди на настоящото предложение

Член 3 (Достъпност) интегрира достъпността за доставчиците на разплащателни услуги на операциите по преводи със задължението за достъпност на операциите по директен дебит по силата на член 8 от Регламент (ЕО) № 924/2009.

Член 4 (Техническа оперативна съвместимост) съдържа необходимите разпоредби за гладкото функциониране на схемите и системите за обслужване на плащанията, така че да взаимодействат на европейско равнище при използване на едни и същи стандарти, без пазарните участници да се натъкват на пречки от технически характер при обработването на плащанията.

Член 5 и приложение (Технически изисквания за преводите и директните дебити) въвеждат крайни срокове за преминаване към европейски инструменти за разплащане, като на някои важни стандарти, използвани от сектора на плащанията, се придава задължителен характер; също така се определят техническите изисквания, приложими както за доставчиците на разплащателни услуги, така и за клиентите.

Член 6 (Транзакционни такси върху директните дебити) пояснява, че след 31 октомври 2012 г. не се разрешава налагането на многостранни транзакционни такси за националните и трансгранични директни дебити. В него се определят и общите условия за транзакционните такси (многостранни, двустранни и едностранни) за операциите „R“ в съответствие с публикувания от Комисията на 3 ноември 2009 г. работен документ относно „Приложимостта на член 81 от Договора за ЕО към многостранните междубанкови плащания в схемата за директен дебит на ЕЗПЕ“.

Член 7 (Дерогация) се прилага към т.нар. „традиционни“ специализирани продукти, чието предлагане също трябва да бъде преустановено след подходящ преходен период.

Член 8 (Достъп до разплащания) гарантира, че ако директен дебит или превод се приема на национално равнище, такъв се извършва от и към сметка в евро на трансгранична основа.

Член 9 (Компетентни органи) оправомощава компетентните органи да предприемат необходимите мерки за осигуряване спазването на разпоредбите на настоящия регламент.

Член 10 (Санкции) изисква от държавите-членки да уведомяват Комисията за наложените санкции в подробности.

Член 11 (Процедури за извънсъдебни искиове) задължава държавите-членки да създадат структури за извънсъдебно уреждане на възникналите при прилагането на настоящия регламент спорове. От тях се изисква и да осведомяват Комисията за постигнатите споразумения.

Членове от 12 до 15 (Приемане на делегираните актове) позволяват актуализирането на техническите изисквания.

Член 16 (Клауза за преразглеждане) изисква от Комисията да представи доклад, придружен, по целесъобразност, от предложение за изменение.

Член 17 (Преходни разпоредби) урежда по-ранното прилагане на крайния срок за държавите-членки от еврозоната, като на останалите държави-членки, поради ограничения обем разплащателни операции в евро, се предоставя преходен период.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за определяне на техническите изисквания за преводите и директните дебити в евро, както и за изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия¹⁰,

след като представиха проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Икономическия и социален комитет¹¹,

като взе предвид становището на Комитета на регионите¹²,

като взе предвид становището на Европейската централна банка¹³,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Създаването на интегриран пазар за електронни плащания в евро без фундаментална разлика между националните и трансграничните плащания е необходимо за подходящото функциониране на вътрешния пазар. В тази връзка проектът за единна зона за плащания в евро (ЕЗПЕ) е насочен към разработване на инструменти за обслужване на плащанията на европейско равнище, които да заменят действащите национални такива. В резултат на въвеждането на отворени, общи стандарти в областта на плащанията и общи правила и практики, както и чрез интегрираното обработване на плащанията, ЕЗПЕ ще предостави на европейските граждани и бизнес сигурни, надеждни и удобни за ползване разплащателни услуги в евро на конкурентни цени. Завършването на ЕЗПЕ ще създаде също така благоприятни условия за засилване на конкуренцията при разплащателните услуги, както и безпрепятствено развитие и бързо прилагане на европейско равнище на нововъведенията във връзка с плащанията. Така, в резултат на подобрената икономия от мащаба, увеличената оперативна

¹⁰ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

¹¹ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

¹² ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

¹³ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

ефикасност и засилената конкуренция, услугите за електронни плащания в евро би трябвало да създадат оптимален натиск за намаляване на цените. Ефектът би бил значителен, особено в държавите-членки, където плащанията са сравнително скъпи. Преходът към ЕЗПЕ, следователно, не би трябвало да доведе до общо повишаване на цените за ползващите разплащателни услуги и в частност за потребителите.

- (2) Успехът на ЕЗПЕ е важен не само от икономическа и парична гледна точка, но и от политическа. Той е в пълно съответствие със стратегията „Европа 2020“ за по-интелигентна икономика, в която просперитетът се дължи на иновациите и на по-ефикасното използване на наличните ресурси. Както Европейският парламент в резолюциите си от 12 март 2009 г.¹⁴ и 10 март 2010 г.¹⁵ относно прилагането на ЕЗПЕ, така и Съветът в заключенията си от 2 декември 2009 г.¹⁶, подчертаха значението на постигане на бързо преминаване към ЕЗПЕ.
- (3) С Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно платежните услуги във вътрешния пазар¹⁷ се осигурява модерна правна основа за създаването на вътрешен пазар на плащанията, в който ЕЗПЕ е елемент от основно значение.
- (4) С Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001¹⁸ също се предоставят редица улесняващи успеха на ЕЗПЕ мерки като включването на трансграничните директни дебити в обхвата на принципа на единното тарифиране.
- (5) Също така, усилията на банковия сектор чрез инициативата ЕЗПЕ за саморегулиране се оказаха недостатъчни, за да подтикнат както доставчиците на разплащателни услуги, така и техните ползватели, към съгласувано преминаване към европейска система за преводи и директни дебити. Освен това, този процес на саморегулиране не беше подчинен на адекватни управленски механизми, което донякъде би могло да обясни бавното възприемане на ЕЗПЕ от доставчиците на разплащателни услуги. Единствено бързо и широкообхватно преминаване към европейски механизми за преводи и директни дебити ще реализира напълно ползата от интегриран пазар на плащанията, така че да бъдат премахнати високите разходи за едновременното поддържане и на ЕЗПЕ, и на „традиционните“ продукти.
- (6) Следователно е необходимо да се определят правила, обхващащи извършването на всички операции по превод и директен дебит в евро в рамките на ЕС. На този етап обаче не е подходящо в обхвата да бъдат включени и картовите операции, тъй като общите стандарти за картови плащания в ЕС все още са в процес на изготвяне. Тези правила не следва да се прилагат и за наличните парични преводи, вътрешно обработените плащания, значимите по обем разплащателни операции между доставчици на разплащателни услуги и плащанията по мобилен

¹⁴ P6_TA(2009)0139

¹⁵ P7_TA(2010)0057

¹⁶ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/111670.pdf

¹⁷ ОВ L 319, 5.12.2007 г., стр. 1.

¹⁸ ОВ L 266, 9.10.2009 г., стр. 11.

телефон, тъй като тези разплащателни услуги все още не са съпоставими с преводите и преките дебити.

- (7) Понастоящем съществуват няколко инструмента, главно за плащане по интернет, които също използват международен номер на банкова сметка (IBAN) и банков идентификационен код (BIC) и са основани на превод или директен дебит, като имат обаче и допълнителни характеристики. Предвижда се тези схеми да надхвърлят настоящите национални граници и да удовлетворят потребителското търсене на иновативни, сигурни и евтини платежни инструменти. С оглед избягване на изключването на такива схеми от пазара разпоредбите за крайните срокове за преводи и директни дебити следва да се прилагат само към преводите и директните дебити, които стоят в основата на дадена операция.
- (8) За да се извърши дадена операция по превод, сметката на бенефициера трябва да бъде достъпна. Задължението за достъпност е следователно необходимо да бъде изискано на европейско равнище, тъй като така би се насърчило възприемането на тези инструменти за обслужване на плащанията. С оглед подобряването на прозрачността е необходимо това задължение, както и задължението за достъпност за директните дебити, установено в Регламент (ЕО) № 924/2009, да бъдат допълнително консолидирани в единен акт.
- (9) Техническата оперативна съвместимост е предварително условие за конкуренцията. За създаването на интегриран пазар на системите за разплащания в евро по електронен път е необходимо пред обработването на преводите и директните дебити да не стоят пречки от технически характер, като самото то бъде извършвано в рамките на схема с еднообразни основни правила — възприети от повечето доставчици на разплащателни услуги от повечето държавите-членки — по отношение на трансграничните операции по превод и директен дебит и националните такива операции. Там, където е разработена повече от една такава схема или е налице повече от една разплащателна система, съответните схеми и системи следва да са оперативно съвместими помежду си, така че доставчиците на разплащателни услуги и техните ползватели да могат да се възползват от предимствата на безпрепятствено извършвани плащания в евро в рамките на ЕС.
- (10) Ключов фактор за осигуряването на оперативна съвместимост е установяването на технически изисквания, които недвусмислено да определят задължителните параметри на европейските схеми за извършване на плащания, които да бъдат разработени в рамките на подходящи споразумения за управление. Тези технически изисквания не трябва да ограничават гъвкавостта и иновациите, а да бъдат отворени и с неутрално отношение към потенциалното развитие и внасяне на подобрения на пазара на плащания. Те следва да бъдат замислени с отчитане на спецификата на операциите по превод и директен дебит, в частност по отношение на съдържащата се в платежното съобщение информация. Особено във връзка с директните дебити те следва да съдържат мерки, насочени за увеличаване на доверието на ползващите разплащателните услуги при прибягването до такива инструменти.
- (11) Техническото стандартизиране е крайъгълният камък на интегрирането на мрежи от вида на европейския пазар на плащания. От определена дата нататък

стандартите, разработени от международни или европейски организации по стандартизация, следва да се прилагат задължително към всички операции. В контекста на плащанията това са IBAN, BIC, както и универсалният стандарт за съобщения във финансовия сектор ISO 20022 XML. Използването им от всички доставчици на разплащателни услуги представлява следователно изискване за пълната оперативна съвместимост в рамките на ЕС. По-специално с помощта на подробно информиране и улесняващи мерки в държавите-членки следва да се насърчава задължителното използване на IBAN, а при необходимост — и на BIC, така че да се постигне гладък и безпроблемен преход към европейски преводи и директни дебити, в частност от гледна точка на потребителите.

- (12) Уместно е да се определят дати на привеждане на операциите по превод и директен дебит в съответствие с тези технически изисквания, като същевременно пазарът остане отворен за допълнително развитие и нововъведения.
- (13) Следва да бъдат определени различни крайни срокове за преминаване към ЕЗПЕ за операциите по превод и тези по директен дебит, за да бъдат отчетени разликите между тях. Европейските операции по превод и тези по директен дебит не са достигнали едно и също равнище на зрялост, тъй като директният дебит е по-сложен инструмент от превода, поради което за преминаването към ЕЗПЕ на операциите по директен дебит са необходими значително повече ресурси, отколкото за преминаването на операциите по превод.
- (14) Регулирането на многостранните транзакционни такси за директен дебит е ключов фактор за установяването на равнопоставени условия на конкуренция за всички доставчици на разплащателни услуги и разгръщането на единен пазар на услугите за директен дебит. Налагането на многостранна транзакционна такса върху директните дебити ограничава конкуренцията между банките бенефициери и раздува таксите, които такива банки налагат върху бенефициерите, което води до скрити увеличения на разходите на платците. Многостранните транзакционни такси водят до ограничено или нулево реално обективно подобряване на ефикасността, като обаче тези такси върху операциите, които не могат да бъдат правилно извършени поради „rejection“ [„отхвърляне“], „refusal“ [„отказ“], „return“ [„връщане“] или „reversal“ [„поправка“] на платежното нареждане (т.нар. операции „R“), биха могли да спомогнат за ефикасното поемане на разходите в рамките на единния пазар. Следователно изглежда, че за създаването на ефективен европейски пазар на директни дебити ще спомогне забраната на многостранните транзакционни такси, като все пак бъдат запазени тези такси върху операциите „R“ при определени условия. Във всеки случай регулирането не би трябвало да възпрепятства прилагането на членове 101 и 102 от ДФЕС по отношение на многостранните транзакционни такси върху операциите „R“.
- (15) Следователно е уместно налагането на многостранни транзакционни такси върху националните и трансгранични директни дебити да бъде ограничено за определен период, а за транзакционните такси върху операциите „R“ да бъдат определени общи условия.
- (16) В някои държави-членки съществуват традиционни платежни инструменти, които са свързани с превод или директен дебит, но притежават и много

специфични допълнителни функции, често поради правни или исторически причини. Обемът на операциите при тях обикновено е незначителен, поради което те биха могли да бъдат отнесени към специализираните продукти. Пазарните участници, както от страна на търсенето, така и от страна на предлагането, биха имали полза от въвеждането на преходен период за тези продукти, който да е достатъчно дълъг, за да минимизира въздействието от преминаването към ЕЗПЕ върху ползващите разплащателни услуги, тъй като по такъв начин тези участници биха могли да съсредоточат усилията си върху процеса на преминаване към ЕЗПЕ на основната част от механизмите за преводи и директни дебити, което от своя страна би позволило по-ранното реализиране на повечето потенциални ползи от наличието на интегриран европейски пазар на плащанията.

- (17) За практическото функциониране на вътрешния пазар на плащания е изключително съществено пазарните участници (бизнесът, националните органи) да могат да извършват преводи към разплащателни сметки на бенефициери, чиито доставчици на разплащателни услуги се намират в друга държава-членка и са достъпни в съответствие с настоящия регламент.
- (18) Компетентните органи следва да бъдат оправомощени да изпълняват ефикасно надзорните си задължения и да предприемат всички необходими мерки, за да се гарантира, че доставчиците на разплащателни услуги спазват настоящия регламент.
- (19) Необходимо е държавите-членки да създадат ефективни, съразмерни и възпиращи санкции в националното законодателство за неспазване на настоящия регламент.
- (20) За осигуряването на възможност за обжалване и получаване на обезщетение при неправилно прилагане на настоящия регламент, държавите-членки следва да създадат адекватни и ефективни процедури за извънсъдебно уреждане на спорове.
- (21) Желателно е Комисията да представи доклад за ефективността от разпоредбите на настоящия регламент.
- (22) В съответствие с член 290 от Договора Комисията следва да бъде оправомощена да приема делегирани актове по отношение на актуализирането на техническите изисквания за преводите и директните дебити.
- (23) Поради факта, че подготвителната работа за доставчиците на разплащателни услуги от държавите-членки извън еврозоната ще бъде вероятно повече, на тези доставчици следва да бъде разрешено да отложат прилагането на техническите изисквания за определен период.
- (24) За повишаването на правната сигурност е целесъобразно определените в членове 6 и 7 от Регламент (ЕО) № 924/2009 срокове за многостранните транзакционни такси да бъдат приведени в съответствие с разпоредбите в настоящия регламент.
- (25) Регламент (ЕО) № 924/2009 следва да бъде съответно изменен.

- (26) За обработката на лични данни, извършвана съгласно настоящия регламент, се прилага Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни¹⁹.
- (27) Финансовите съобщения във връзка с плащанията и преводите в ЕЗПЕ не попадат в обхвата на Споразумението между Европейския съюз и Съединените американски щати от 8 юли 2010 година относно обработката и изпращането на данни за финансови съобщения от Европейския съюз до Съединените щати за целите на Програмата за проследяване на финансирането на тероризма²⁰.
- (28) Тъй като целите на настоящия регламент не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите-членки и следователно, поради мащаба и последиците на действието, могат да бъдат постигнати по-добре на равнище Европейски съюз, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалността, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тези цели,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1 *Предмет и обхват*

1. С настоящия регламент се определят правилата за извършване на преводи и директни дебети в евро в рамките на Европейския съюз, когато доставчиците на разплащателни услуги и на платеца, и на бенефициера, са разположени в ЕС или доставчикът на разплащателни услуги за разплащателната операция е един и също е разположен в ЕС.
2. Настоящият регламент не се прилага по отношение на:
 - а) разплащателните операции, извършвани в рамките на един доставчик на разплащателни услуги, както и тези между доставчици на разплащателни услуги за тяхна сметка;
 - б) разплащателните операции, обработвани и уреждани от разплащателни системи за операции със значителен обем, при които както първоначалният наредител, така и крайният бенефициер на плащането, са доставчици на разплащателни услуги;
 - в) разплащателните операции, извършвани чрез разплащателна карта, включително тегления от разплащателната сметка, чийто резултат не е превод или директен дебит към или от разплащателна сметка с основен номер на банкова сметка (BBAN) или международен номер на банкова сметка (IBAN);

¹⁹ ОВ L 281, 23.11.1995 г., стр. 31.

²⁰ ОВ L 195, 27.7.2010 г., стр. 1.

- г) разплащателните операции, извършвани посредством телекомуникационно, цифрово или компютърно устройство, чийто резултат не е превод или директен дебит към или от разплащателна сметка с BBAN или IBAN;
 - д) наличните парични преводи, при които средствата са получени от платеца, без да са открити разплащателни сметки на името на платеца или на бенефициера, с единствена цел прехвърляне на съответната сума на бенефициера или на друг доставчик на разплащателни услуги, действащ от името на бенефициера, и/или когато тези средства се получават от името на бенефициера и са му осигурени на разположение.
3. Когато схемите за извършване на плащания са основани на разплащателни операции като преводи или директни дебети, но притежават и допълнителни функции, настоящият регламент се отнася само за преводите и директните дебети, които стоят в основата на операцията.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- (1) „превод“ е разплащателната услуга за кредитиране на разплащателната сметка на бенефициера, при която се извършват една или няколко разплащателни операции по нареждане на платеца и въз основа на съгласието, което той дава на своя доставчик на разплащателни услуги;
- (2) „директен дебит“ е разплащателната услуга за дебитиране на разплащателната сметка на бенефициера, при която разплащателната операция е наредена от бенефициера при съгласието на платеца;
- (3) „платец“ е физическото или юридическото лице, титуляр на разплащателна сметка, което разрешава платежно нареждане от тази сметка;
- (4) „бенефициер“ е физическото или юридическото лице, определено като краен получател на средствата, предмет на дадена разплащателна операция;
- (5) „разплащателна сметка“ е сметката, водена на името на един или повече ползватели на разплащателна услуга, използвана за изпълнението на разплащателни операции;
- (6) „разплащателна система“ е системата за прехвърляне на средства, функционираща въз основа на формални и стандартизирани процедури и общи правила за обработка и уреждане на разплащателни операции;
- (7) „схема за извършване на плащания“ е наборът от правила, практики и стандарти за извършване на плащания между участващите в нея, отделен от инфраструктурата или разплащателната система, която поддържа функционирането ѝ във и между държавите-членки;

- (8) „доставчик на разплащателни услуги“ е всяка от категориите по член 1, параграф 1 от Директива 2007/64/ЕО, както и физическите и юридическите лица по член 26 от същата директива, но изключва институциите, изброени в член 2 от Директива 2006/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета²¹, които се ползват от предоставена от държава-членка съгласно член 2, параграф 3 от Директива 2007/64/ЕО дерогация;
- (9) „ползвател на разплащателни услуги“ е физическото или юридическото лице, което се ползва от разплащателната услуга в качеството си на платец или бенефициер, или и в двете качества;
- (10) „разплащателна операция“ е действието от страна на платеца или бенефициера по прехвърляне на средства, независимо от съответните задължения между платеца и бенефициера;
- (11) „платежно нареждане“ означава всяко нареждане от платеца или бенефициера към доставчика на разплащателни услуги за извършването на разплащателна операция;
- (12) „транзакционна такса“ е таксата, платима между доставчиците на разплащателни услуги на платеца и на бенефициера за всяка операция по директен дебит;
- (13) „многостранна транзакционна такса“ е транзакционната такса, предмет на колективно споразумение между доставчиците на разплащателни услуги;
- (14) „BBAN“ е уникалният номер на дадена разплащателна сметка, открита при даден доставчик на разплащателни услуги в държава-членка, който може да бъде използван само за национални операции;
- (15) „IBAN“ е уникалният международен номер на банкова сметка, открита при даден доставчик на разплащателни услуги в държава-членка, чиито елементи са определени от стандарт ISO 13616 на Международната организация по стандартизация.
- (16) „BIC“ е уникалният код на доставчик на разплащателни услуги, чиито елементи са определени от стандарт ISO 13616 на Международната организация по стандартизация.
- (17) „стандарт ISO 20022 XML“ е стандартът за изготвянето на електронни финансови съобщения според определеното от Международната организация по стандартизация, с който се обхваща физическото представяне на дадена разплащателна операция с помощта на синтаксис XML в съответствие с правилата за извършване на стопанска дейност и насоките за въвеждане на схемите на ЕС за разплащателните операции, обхванати от настоящия регламент.

²¹ ОВ L 177, 30.6.2006 г., стр. 1.

Член 3

Достъпност

Ако доставчик на разплащателна услуга е достъпен за национален превод или директен дебит в евро по дадена разплащателна сметка (или и за двете операции), той, в съответствие с правилата за схемата за извършване на плащания, е достъпен и за операции по превод и директен дебит, наредени чрез доставчик на разплащателна услуга в друга държава-членка.

Член 4

Оперативна съвместимост

1. Доставчиците на разплащателни услуги извършват преводи и директни дебети в съответствие със схема за извършване на плащания, която удовлетворява следните условия:
 - а) правилата за националните и трансграничните операции по превод и директен дебит са идентични;
 - б) участващите в схемата съставляват повечето доставчици на разплащателни услуги в повечето държави-членки
2. Разплащателните системи, а където е приложимо — и схемите за извършване на плащания, са оперативно съвместими чрез използването на стандарти, разработени от международни или европейски организации по стандартизация.
3. При обработването на преводите и директните дебети не се срещат пречки от технически характер.

Член 5

Изисквания за операциите по превод и директен дебит

1. В рамките на [12 месеца след влизането в сила на настоящия регламент — *да се въведе действителната дата*] преводите се извършват в съответствие с посочените в точки 1 и 2 от приложението технически изисквания.
2. В рамките на [24 месеца след влизането в сила на настоящия регламент — *да се въведе действителната дата*] директните дебети се извършват в съответствие с определените в точки 1 и 3 от приложението технически изисквания.
3. Независимо от параграфи 1 и 2, държавите-членки могат да определят по-ранни дати от посочените в тези параграфи.
4. Комисията може да изменя приложението, така че да бъде отчитан техническият прогрес и пазарните обстоятелства. Тези мерки се приемат посредством делегирани актове в съответствие с процедурата, определена в член 12.

Член 6
Транзакционни такси върху директните дебити

1. Без да се накърнява параграф 2, върху операциите по директен дебит не се налагат многостранни транзакционни такси или други съгласувани такси с еквивалентен предмет или ефект.
 2. Многостранна транзакционна такса може да бъде наложена върху операция, която не може да бъдат правилно извършена от даден доставчик на разплащателна услуга поради отхвърляне, отказ, връщане или поправка на платежното нареждане (т.нар. операция „R“), ако бъдат изпълнени следните условия:
 - а) таксата цели ефикасното поемане на разходите от причинилата операцията „R“ страна (платец, бенефициер, доставчик на разплащателна услуга на платеща или доставчик на разплащателна услуга на бенефициера), като се отчита наличието на транзакционни разходи, както и целта за защита на потребителя;
 - б) таксата е стриктно разходно обусловена;
 - в) размерът на таксата не надхвърля действително понесените разходи за обработка на операцията от най-разходно-ефективния съпоставим доставчик на разплащателни услуги, който е представителна страна по многостранно споразумение по отношение на обема на операциите и характера на услугите;
 - г) налагането на такса в съответствие с букви а), б) и в) не позволява на доставчиците на разплащателни услуги да налагат на своите клиенти допълнителни такси за разходите, покривани от тези транзакционни такси;
 - д) колективното споразумение не може да бъде заменено с друг икономически жизнеспособен вариант, който би довел до също толкова или по-ефикасна обработка на операциите „R“ при равностойна или по-ниска цена за потребителите.
- За целите на първа алинея, при изчисляването на таксите върху операциите „R“ се взимат под внимание единствено видовете преки и недвусмислени разходи във връзка с обработването на операцията. Тези разходи се определят съвсем точно. Разбиването на разходната сума с посочване на всеки отделен компонент е част от колективното споразумение за осигуряване на лесен контрол и надзор.
3. Параграф 1 и параграф 2, букви а), б) и г) се прилагат и към двустранните или едностранни споразумения със същия предмет или ефект.

Член 7 Дерогация

1. Дадена държава-членка може да разреши на компетентните си органи да упражнят дерогация от някои от посочените в член 5, параграфи 1, 2 и 3 изисквания до [36 месеца от влизането в сила на настоящия регламент — да се въведе действителната дата] по отношение на преводите и директните дебити с кумулативен пазарен дял, изчислен въз основа на официалните статистически данни, публикувани всяка година от Европейската централна банка, в размер под 10 % от общия брой съответно преводи или директни дебити в тази държава-членка.
2. Дадена държава-членка може да разреши на компетентните си органи да упражнят дерогация от някои от посочените в член 5, параграфи 1, 2 и 3 изисквания до [60 месеца от влизането в сила на настоящия регламент — да се въведе действителната дата] по отношение на разплащателните операции, наредени чрез разплащателна карта на мястото на търговия и водещи до директно дебитиране на разплащателната сметка с IBAN или BBAN.
3. Когато държава-членка разреши на компетентните си органи да упражнят предвидената в параграфи 1 и 2 дерогация, тя уведомява Комисията за това в рамките на [6 месеца от влизането в сила на настоящия регламент — да се въведе действителната дата]. Държавите-членки уведомяват Комисията за всички последващи промени.

Член 8 Откриване на разплащателна сметка и достъп до нея

1. Платец, който прави превод от своята към друга разплащателна сметка, открита при доставчик на разплащателни услуги в същата държава-членка, не отказва извършването на преводи към разплащателни сметки, открити при доставчици на разплащателни услуги в друга държава-членка, достъпни в съответствие с член 3.
2. Бенефициер, който използва директен дебит, за да получи средства по своята разплащателна сметка от друга такава, открита при доставчик на разплащателни услуги в същата държава-членка, не отказва извършването на директни дебити от разплащателни сметки, открити при доставчици на разплащателни услуги в друга държава-членка, достъпни в съответствие с член 3.

Член 9 Компетентни органи

1. Държавите-членки определят за компетентни органи, натоварени с гарантиране на спазването на настоящия регламент, или публични органи, или организации, признати от националното право или от публични органи, специално оправомощени за тази цел от националното право (напр. националните централни банки).

2. Държавите-членки съобщават на Комисията посочените в параграф 1 компетентни органи в рамките на [6 месеца от влизането в сила на настоящия регламент — да се въведе действителната дата]. Държавите-членки незабавно уведомяват Комисията за всякакви последващи промени във връзка с посочените органи.
3. Държавите-членки осигуряват на посочените съгласно параграф 1 компетентни органи всички необходими правомощия за изпълнението на поставените им задачи. В случай, че компетентните органи за обхванатите от настоящия регламент области за територията на дадена държава-членка са няколко, тази държава-членка осигурява тясно сътрудничество между тях с оглед ефективното изпълнение на поставените им задачи.
4. Държавите-членки изискват от компетентните органи ефективно да наблюдават спазването на настоящия регламент и да взимат всички необходими мерки в тази връзка.

Член 10

Санкции

В рамките на [6 месеца от влизането в сила на настоящия регламент — да се въведе действителната дата], държавите-членки установяват правилата относно санкциите, приложими при нарушения на настоящия регламент, и взимат всички необходими мерки за гарантиране на тяхното прилагане. Тези санкции са ефективни, пропорционални и възпиращи. Държавите-членки информират Комисията за съдържанието на тези разпоредби в рамките на [12 месеца от влизането в сила на настоящия регламент — да се въведе действителната дата] и незабавно я уведомяват за всяко последващо изменение, свързано с тях.

Член 11

Процедури за извънсъдебни иски

1. Държавите-членки установяват подходящи и ефективни процедури за извънсъдебни иски във връзка с възникналите при прилагането на настоящия регламент спорове между доставчици на разплащателни услуги и техните ползватели. За тази цел държавите-членки определят съществуващи органи или, когато е целесъобразно, създават нови.
2. Държавите-членки съобщават на Комисията посочените в параграф 1 органи в рамките на [6 месеца от влизането в сила на настоящия регламент — да се въведе действителната дата]. Те незабавно уведомяват Комисията за всякакви последващи промени във връзка с тези органи.

Член 12

Упражняване на делегираните правомощия

1. Правомощията да приема делегираните актове по член 5, параграф 4 се предоставят на Комисията за неопределен срок. При належаща необходимост се прилага член 15.

2. Веднага щом приеме делегиран акт, Комисията уведомява за него едновременно Европейския парламент и Съвета.
3. Правомощията за приемане на делегирани актове се предоставят на Комисията съгласно условията по членове 13 и 14.

Член 13

Отмяна на делегираните правомощия

1. Европейският парламент или Съветът могат да отменят посочените в член 5, параграф 4 делегирани правомощия по всяко време.
2. Институцията, която е започнала вътрешна процедура за взимане на решение дали да оттегли делегирането на правомощия, полага необходимите усилия да уведоми другата институция и Комисията в разумен срок преди приемането на окончателното решение, като посочи делегираните правомощия, които могат да бъдат оттеглени, и основанията за това.
3. С решението за отмяна се прекратяват делегираните правомощия, посочени в него. Решението влиза в сила незабавно или на посочена в него по-късна дата. То не засяга валидността на делегираните актове, които вече са в сила. То се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 14

Възражения срещу делегираните актове

1. В срок от два месеца от датата на уведомлението Европейският парламент и Съветът могат да възразят срещу делегирания акт. По инициатива на Европейския парламент или Съвета този срок се удължава с един месец.
2. Ако при изтичането на този срок нито Европейският парламент, нито Съветът са възразили срещу делегирания акт, последният се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз* и влиза в сила на датата, посочена в него.

Делегираният акт може да бъде публикуван в *Официален вестник на Европейския съюз* и да влезе в сила преди изтичането на посочения срок, ако и Европейският парламент, и Съветът са информирали Комисията за намерението си да не повдигат възражения.

3. Ако Европейският парламент или Съветът възрази срещу приетия делегиран акт, той не влиза в сила. Институцията, която възразява срещу делегирания акт, посочва причините за това.

Член 15

Процедура при належаща необходимост

1. Делегиран акт, приет съгласно процедурата при належаща необходимост, влиза в сила незабавно и се прилага, докато не бъде представено възражение съгласно параграф 2. В уведомлението за акта до Европейския парламент и

Съвета се посочват причините, поради които е използвана процедурата по спешност.

2. Европейският парламент и Съветът могат в срок от шест седмици, считано от датата на уведомлението, да възразят срещу делегирания акт. В този случай актът спира да се прилага. Институцията, която възразява срещу делегирания акт, посочва причините за това.

Член 16 *Преразглеждане*

До [3 години от влизането в сила на настоящия регламент — да се въведе действителната дата] Комисията представя на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Европейската централна банка доклад за прилагането на настоящия регламент, придружен, по целесъобразност, от предложение.

Член 17 *Преходни разпоредби*

1. Доставчиците на разплащателни услуги, намиращи се в държава-членка, която не е приела еврото за своя национална парична единица, се съобразяват с разпоредбите на член 3 най-късно до 31 октомври 2014 г. Ако обаче някоя от тези държави-членки въведе еврото преди 1 ноември 2013 г., доставчиците на разплащателни услуги, намиращи се в нея, се съобразяват с разпоредбите на член 3 в рамките на една година, считано от датата, на която съответната държава-членка е въвела еврото.
2. Доставчиците на разплащателни услуги, намиращи се в държава-членка, която не е приела еврото за своя национална парична единица, се съобразяват с изискванията за преводи в евро, посочени в член 4 и точки 1 и 2 от приложението, и с изискванията за директни дебити в евро, посочени в член 4 и точки 1 и 3 от приложението, в рамките на [4 години от влизането в сила на настоящия регламент — да се въведе действителната дата]. Ако обаче някоя от тези държави-членки въведе еврото преди да са изтекли [3 години от влизането в сила на настоящия регламент — да се въведе действителната дата], доставчиците на разплащателни услуги, намиращи се в нея, започват да спазват тези изисквания в рамките на една година, считано от датата, на която съответната държава-членка е въвела еврото.

Член 18 *Изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009*

Регламент (ЕО) № 924/2009 се изменя, както следва:

1. В член 6 думите „преди 1 ноември 2012 г.“ се заменят с „преди [24 месеца от влизането в сила на настоящия регламент — да се въведе действителната дата]“.

2. Член 7 се изменя, както следва:

- а) в параграф 1 думите „преди 1 ноември 2012 г.“ се заменят с „преди [24 месеца от влизането в сила на настоящия регламент — да се въведе действителната дата]“;
- б) в параграф 2 думите „преди 1 ноември 2012 г.“ се заменят с „преди [24 месеца от влизането в сила на настоящия регламент — да се въведе действителната дата]“;
- в) в параграф 2 думите „преди 1 ноември 2012 г.“ се заменят с „преди [24 месеца от влизането в сила на настоящия регламент — да се въведе действителната дата]“.

3. Член 8 се заличава.

Член 19
Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки.

Съставен в Брюксел на [...] година

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател

ПРИЛОЖЕНИЕ
ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ (ЧЛЕН 5)

- (1) Следните технически изисквания се прилагат към операцияите по **превод и директен дебит**:
- а) доставчиците и ползвателите на разплащателни услуги използват IBAN за разплащателните си сметки независимо дали доставчиците на разплащателни услуги на платеца и бенефициера са разположени в една и съща държава-членка или не.
 - б) Доставчиците на разплащателни услуги използват стандарта ISO 20022 XML за съобщения при препращането на разплащателни операции към друг доставчик на разплащателни услуги или разплащателна система.
 - в) Когато ползвател на разплащателна услуга нареди прехвърлянето на средства или получи такива, при което средствата са групирани за целите на прехвърлянето, използваният формат на съобщенията е основан на стандарта ISO 20022 XML.
 - г) Полето за данните във връзка с операцията позволява въвеждането на 140 знака. При схемите за извършване на плащания тези знаци могат да бъдат повече, освен ако техническите възможности на устройството, използвано за предаването на информацията, са ограничени по отношение на броя знаци, като в такъв случай се прилага техническото ограничение на устройството.
 - д) Съобщената информация, както и всички останали данни по точки 2 и 3 от настоящото приложение, се предават изцяло и без изменения между доставчиците на разплащателни услуги по цялата верига на разплащателната операция.
 - е) Щом като данните бъдат достъпни в електронен формат, разплащателната операция трябва да позволява напълно автоматизирана електронна обработка на всички етапи по веригата (напълно автоматизирана обработка), така че целият процес на извършване на плащането да може да протече по електронен път, без необходимост от ново въвеждане на данни или ръчна намеса. Доколкото е възможно, това изискване се прилага и към извънредното обработване на операции по превод и директен дебит.
 - ж) Схемите за извършване на плащания не определят праг за размера на операцията по превод и директен дебит.
 - з) Схемите за извършване на плащания не са задължени да извършват преводи и директни дебити, надхвърлящи 999 999 999,99 EUR.
- (2) В допълнение към посочените в точка 1 изисквания, за операцияите по **превод** се прилагат следните изисквания:

- a) При поискване на превод бенефициерът, който приема превода, съобщава IBAN на сметката си и BIC на доставчика си на разплащателни услуги на своите платци.
 - з) Платецът предоставя на доставчика си на разплащателни услуги следните задължителни данни, които доставчикът предава на бенефициера по веригата на разплащателната операция в съответствие със задълженията по националното право, произтичащи от прилагането на Директива 95/46/ЕО:
 - i) името на платеца и/или IBAN на неговата сметка;
 - ii) размерът на превода;
 - iii) IBAN на сметката на бенефициера;
 - iv) името на бенефициера;
 - v) съобщението от платеца за бенефициера, ако има такова.
 - и) Освен това, доставчикът на разплащателни услуги на платеца предоставя на доставчика на разплащателни услуги на бенефициера следните задължителни данни:
 - i) BIC на доставчика на разплащателни услуги на платеца (ако не е уговорено друго от доставчика на разплащателна услуга, участващ в разплащателната операция);
 - ii) BIC на доставчика на разплащателни услуги на бенефициера (ако не е уговорено друго от доставчика на разплащателна услуга, участващ в разплащателната операция);
 - iii) идентификационният код на схемата за извършване на плащания;
 - iv) датата на уреждане на превода;
 - v) предоставения от доставчика на разплащателни услуги на платеца справочен номер на съобщението за операцията по превод.
- (3) В допълнение към посочените в точка 1 изисквания, за операциите по **директен дебит** се прилагат следните изисквания:
- a) Платецът съобщава на бенефициера своя IBAN и, ако е необходимо, BIC на своя доставчик на разплащателни услуги само веднъж преди извършването на първия директен дебит.
 - б) С извършването на първия директен дебит и еднократните директни дебити, както и с всеки следващ директен дебит, бенефициерът изпраща на своя доставчик на разплащателни услуги информация във връзка с пълномощното. Доставчикът на разплащателни услуги на бенефициера предава на доставчика на разплащателни услуги на платеца тази информация във връзка с пълномощното при всеки директен дебит.

- в) Платецът има възможност да инструктира своя доставчик на разплащателни услуги да ограничи даден директен дебит до известен размер или периодичност, или и до двата елемента.
- г) Когато в споразумението между платеща и бенефициера не е предвидено право на възстановяване на суми, преди да дебитира сметката на платеща, доставчикът на разплащателни услуги на платеща проверява по негово искане всеки директен дебит, за да се увери, че размерът на наредения директен дебит е равен на съгласуваните в пълномощното; това той извършва въз основа на информацията във връзка с пълномощното.
- д) Платецът има възможност да инструктира своя доставчик на разплащателни услуги да блокира директен дебит в полза на бенефициера или директни дебети в полза на един или повече конкретни бенефициери, както и да разреши извършването на директен дебит само в полза на един или повече конкретни бенефициери.
- е) Съгласието се дава и на бенефициера, и на доставчика на разплащателни услуги на платеща (пряко или косвено чрез бенефициера), а пълномощията, както и техните изменения и/или анулиране, се съхраняват от бенефициера или от трета страна за сметка на бенефициера.
- ж) Бенефициерът предоставя на доставчика си на разплащателни услуги следните задължителни данни, които доставчикът предава на платеща по веригата на разплащателната операция:
 - i) видът директен дебит (постоянен, еднократен, първи, последен, поправен);
 - ii) името на бенефициера;
 - iii) IBAN на разплащателната сметка на бенефициера, която ще бъде кредитирана в резултат на операцията;
 - iv) името на платеща;
 - v) IBAN на разплащателната сметка на платеща, която ще бъде дебитирана в резултат на операцията;
 - vi) обозначението на уникалното пълномощно;
 - vii) датата на подписване на пълномощното;
 - viii) сумата на операцията;
 - ix) ако пълномощното е взето от друг бенефициер, а не от този, който първоначално го е издал – обозначението на уникалното пълномощно, както е издадено от първоначалния бенефициер;
 - x) идентификацията на бенефициера;

- xi) ако пълномощното е взето от друг бенефициер, а не от този, който първоначално го е издал – идентификацията на първоначалния бенефициер, издал пълномощното;
 - xii) информацията от бенефициера за платеца, ако има такава.
- з) Освен това, доставчикът на разплащателна услуга на бенефициера предоставя на доставчика на разплащателна услуга на платеца следните задължителни данни:
- i) BIC на доставчика на разплащателна услуга на бенефициера (ако не е уговорено друго от доставчика на разплащателна услуга, участващ в разплащателната операция);
 - ii) BIC на доставчика на разплащателна услуга на платеца (ако не е уговорено друго от доставчика на разплащателна услуга, участващ в разплащателната операция);
 - iii) обозначението на платеца (ако фигурира в нематериалното пълномощно);
 - iv) идентификационният код на обозначението на платеца (ако фигурира в нематериалното пълномощно);
 - v) името на обозначението на бенефициера (ако фигурира в нематериалното пълномощно);
 - vi) идентификационният код на обозначението на бенефициера (ако фигурира в нематериалното пълномощно);
 - vii) идентификационният код на схемата за извършване на плащания;
 - viii) датата на уреждане на операцията;
 - ix) обозначението на доставчика на разплащателни услуги на бенефициера за операцията;
 - x) видът пълномощно;
 - xi) датата, на която трябва да бъде направен дебитът.